

sträfvandens framgång, utan att dock nedslås af motgången, om denna råder öfver dess bemödanden. Ty der finnes visshet, att tidsandan slutligen ger sig en tillvaro, mäktig att ur sitt sköte fostra den kommande tiden.

Skulle också »vår tid» särskildt i vårt land visat sig serdeles fattig på glädje, så har denna företeelse samma orsak, den nemligen, att tidsandan härstädes ännu icke förmått lifva sinnena till glad verksamhet. Hvad helst man må kunna anföra som orsak till detta förhållande, säkert är likväl, att utrymme för en tidsenlig verksamhet här icke saknas. Men den bevisas icke derigenom, att man klagat öfver vår tids ondskas, samt beklagar, att den icke är rätt rolig och glad. Minst bör man tillvita tiden, att en del af dess barn äro i saknad af dess anda; ty denna kommer icke öfver de sofvande utan öfver dem, som vaka och arbeta. Tyvärr gifvas här söfvande förhållanden många. Men en fast vilja ser inga hinder, och äfven i den mest inskränkta krets har människan att verka mera, än den korta lifstråden tillåter henne att medhinna. Detta bevisar sig i vårt land förnämligast vid det vaknade sträfvandet för en nationel bildning; och den, som uppriktigt sluter sig till detta sträfvande, skall säkert icke känna någon saknad af glädje.

10 Bli detsamma engång allmän håg hos bildningens sakförare i landet och vinner framgång, så skall troligen något af nämnda glädje sprida sig äfven till salongerna. Då skola H. T. få mindre anledning än nu att påstå, det tiden icke är glad. Men det vore ännu bättre, om H. T. genast började arbeta för en sådan »vår tid.» H. T. skulle dervid sjelfva finna glädje och försonas med tiden, af hvars anda ännu ingen enda fläkt råkat vidröra dem. Det vore äfven en vinning för saken, hvilken är af alltför storsinnt natur, för att försmå någons krafter, icke en gång deras, som oblygt skylla sin egen dåsigheit och mattighet på tiden.

30

8 OM SPANMÅLSHANDELN.

Saima n:o 37 11.IX 1845

Om man redan öfver andra grenar af handel skrifvit och talat mycket, så har spanmålens ojemförligt stora vikt framför hvarje annan handelsartikel än mer gjort den till föremål för alla statsekonomers betänkan-

40 den icke mindre än för en mångfald af styrelseåtgärder. Tider hafva funnits, då all egentlig handel med spanmål varit förbjuden eller på annat vis vexerad, då man fastställt ett högsta pris för varan och tvungit dess innehafvare att upplåta sina förråder, då man till och med afspärrat skilda provinser i samma land, för att hindra spanmålens uppköpande och utförsel ifrån den ena eller andra provinsen. Alla dessa mångfaldiga, såsom man nu erkänner, förvända åtgärder föran-

10 ledde Adam Smith till det påstående: »att en af de hufvudsakligaste orsakerna till hungersnöd vore just de åtgärder, hvilka man vidtagit att förekomma densamma.»

Man kan i sanning betrakta det för en stor principernas seger öfver fördomen, att numera åtminstone den inhemska spanmålshandeln är

50 fri, så vidt vi känne, uti hvarje land i Europa. Med rätta benämnes fasthållandet vid det motsatta förfarandet en fördom, då de tider ännu icke äro alltför långt aflägsnade, på hvilka spanmålshandlande och kornjude voro lika betydande benämningar, och på hvilka massans okunnighet och styrelsernas eftergift för densamma stämplade idkandet af denna så viktiga handelsgren med förakt. Det är känt, att

fysiokraternas skola, för hvilken endast åkerbruket gällde såsom en produktiv näring, och som därför ansåg höga spanmålspriser gagneliga för detta och landet, isynnerhet omfattade hvarje utväg att styra priserna. Omständigheternas tvång verkade dock hellre än teorierna en återgång till merkantilsystemet, ehuru icke i dettas strängaste form. Likväl anses ännu i hvarje land, att det inhemska åkerbruket icke mindre än andra näringar bör skyddas genom att hindra en alltför stor tillförsel från utlandet.

För den inre rörelsen är det deremot uppenbarligen af största vikt, att spanmålshandeln af lagstiftningen gynnas. I vårt land är denna handelsgren lyckligtvis fullkomligen fri. Men den lätta kommunikationen på Ryssland och svårigheterna för transporten mellan de olika provinserna i eget land hafva gjort handeln med det Ryska mjölet till nästan den enda lönande, så att snart sagdt endast vissa löntagare handla med inhemska spanmål.

I högsta grad prisvärd är visserligen den omsorg, hvarmed Styrelsen sökt tillfredsställa det tillfälliga behof, som icke så sällan uppstår genom partiel missvext i den ena eller andra provinsen. Men obestriddigt är, att just denna omsorg afhåller den enskilda spekulationsandan från att sörja för behofvets uppfyllande. Ty den enskilda kan då icke beräkna något säkert pris för sin vara, och risken är här alltför stor, att någon skulle våga spekulera i varan vid utsigt till en möjlig förlust. Vanan vid lågt pris i Kronans magasiner har sålunda helt och hållet vänjt den enskildes företagsenhet från denna handelsgren. Man kunde anse det likgiltigt, hvar allmogem i händelse af behof får sin vara, ja för en vinst, att densamma får det ur Kronans magasiner till ett lägre pris än från enskild hand. Men saken har äfven en annan sida, hvilken i hög grad förtjenar att skärskådas.

Vid en svårare och allmän nöd, är utan gensägelse Styrelsens mellankomst en önskvärd tillflykt för nödlidande. Men då årets missvext icke är af svårare art, så synes det, som om denna milda omsorg skulle göra sig sjelf fortfarande nödvändig. Det inträffar nemligen oftast, att en mislyckad skörd åstadkommer brist på tjenligt utsäde, ehuru den ännu icke blottställer folket för egentlig hungersnöd. Men redan i dylika år blifva Kronans förråder otillräckliga för behofvets afhjelpande. Några tusental tunnor för ett län kunna väl åbringa kronan stor förlust, emedan varan säljes till ett pris under det eljest gångbara. Sex till tio tusen tunnor t. ex. äro likväl en obetydlighet i förhållande till ett helt läns behof af utsäde. Emellertid finnes just af sagde anledning inga förråder på enskild hand, att fylla det bristande. Mången åker blir sålunda icke besådd, och derigenom göres åter det följande årets skörd knappare. Så fortsättes behofvet af understöd från år till år, tills en serdeles lycklig årsvext för någon tid gör detsamma öfverflödigt.

Erfarne och med dessa förhållanden förtrogne män anse äfven låneunderstöd ur Kronans magasiner icke i samma grad gagneliga för åkerbrukets upphjelpande som för afvändande af ögonblickets nöd. Vanan att finna understöd, säga de, alstrar håglöshet och söfver omtanken. Intet spanmålslån gifves, vid hvars inbetalning icke afskrifningar blifva nödiga. Det är också naturligt, att då förtröstan på hjälp medfört misshushållning och brist, så öfverväges vid lånet icke möjligheten att återbetala detsamma, utan blott stundens behof rådfrågas. Detta förhållande bevisas redan af de vilkor, under hvilka dylika lån meddelas; ty den årliga vexten på tunnan öfverstiger ju vanligen den mellan enskilda vanliga och tillåtna räntan. Äfven dessa låneunderstöd

sträfva sålunda att göra sig sjelfva nödvändiga, och sällan lærer det inträffa, att icke ett gifvet understöd följande år erfordrar förnyad frikostighet från styrelsens sida.

10 Svårigheterna äro vid denna fråga obestriddigen många. Men om samma summa, hvilken ofta uppoffras vid försäljning och lån af kronan, kunde direkt användas till åkerbrukets upphjelpande, under tillräcklig kontroll, att ett sådant understöd verkligen komme det åsyftande ändamålet till goda, så skulle troligen vinsten häraf för landet vara större, än den nu är af spanmåls utlåning och försäljning ur Kronans förräder. Erfarenheten har i alla tider lärt, att industriela företag af staten äro så väl för statskassan som allmänheten mindre

20 båtande än den enskilda spekulationen. Samma erfarenhet gäller äfven för spanmålshandeln. Svår kommunikation och kostsam transport kunna för ögonblicket göra varan dyrare på den enskildes hand. Men under en längre tids förlopp skall förhållandet jemnas derigenom, att åkerbrukaren icke så lätt kommer i behof af understöd, samt sålunda att hvarje ort under goda år finner afnämare för sin spanmålsproduktion och genom dessa en billig undsättning, då missvextår göra densamma för honom nödvändig.

30 Dock i samhället så väl som i enskilda menskliga förhållanden kräfver ofta stundens behof åtgärder, sådane de för stunden kunna vidtagas, och princip och system måste dervid stå tillbaka. Det är med statshushållaren som med läkaren; han studerar sjukdomarnes teori, men kurerar blott symptomerna. Man säger t. ex.: om de medel som användas för fångvården, och hvilka flerstädes öfverstiga kostnaden för undervisningsanstalterna, skulle användas för dessa sednare, så skulle den förra utgiften icke årligen tilltaga utan förminskas. Men behofvet af en högre allmän bildning är icke lika trängande, som det af allmänna säkerhetens vård. Det sednare göres kännbart i hvarje

40 ögonblick; väckelse till större omsorg för den förra meddelar ofta först seklers erfarenhet.

Särskildt har här vidrörda ämne stor betydelse för det östliga Finland, för Savolaks och Karelen. De understöd af allmänna medel, dessa provinserns befolkning under sednast förflutna årtionden åtnjutit, torde uppgå till ett nog betydligt kapital. Att sålunda mycken nöd blifvit afvänd genom Styrelsens milda omvårdnad, bör isynnerhet här tacksamt erkännas. Ännu skola kanske årtionden förgå, förrän dylika understöd kunna för någon längre tid umbäras. Kommunikationsmedlen lägga här serdeles stora hinder för en spanmålshandel, som vore tillräcklig för dessa provinserns behof. Först då Saimen kanalen öppnat en kommunikation med hafvet och med landets öfriga provinser, kan man hoppas på en förändring i detta hänseende, emedan då mindre skäl förefinnes för statens biträde, och sålunda den enskilda spekulationen icke mera har att befara någon medtäflan från dess sida. Vi skulle dock tro oss hafva felat i skyldigt erkännande af det goda, om vi icke särskildt påminna om det stora gagn, statsanslag för nya odlingar och vägar beredt denna landsort, och yttre den öfvertygelse, att ett sålunda användt understöd sednast skall blifva öfverflödigt i dessa provinser, hvilka säkert till mera än 9/10 delar ännu utgöras af

50 vildmarker, dem ingen blifvande odling berört.